

DEBRECZENI ÚJSÁG

Előfizetési ár helyben és vidéken:

Egy óra 5 korona. Negyedévre 15 korona.
Félévre 30 korona. Egész évre 60 korona.
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Kossuth-utca 3. sz., I-ső emelet.
(Debreczeni Első Takarékpénztár-épület.)
Egyes szám ára 20 fillér.

A szociálista pártvezetőség békés megegyezést keres a polgári pártokkal.

Tárgyalások a kormányválság megoldására. Megmarad a koalíciós kormányzás.

Budapest, január 13.

A válságot a munkástanács határozata értelmében oldják meg, vagy is megmarad a mai koalíciós kormány, azzal a változással, hogy a hadi és a belügyi tárca a szociáldemokratáké lesz. Hadügyminiszternek Böhm Vilmos államtitkár, belügyminiszternek dr. Landler Jenőt szemelte ki a szociáldemokrata párt.

Károlyi kihallgatásai.

Károlyi Mihály köztársasági elnök vasárnap megkezdte a kibontakozás érdekében a politikai kihallgatásokat. Vasárnap Batthyány Tyadarral, Kunfi Zsigmonddal, Jászi Oszkárval, Szabó Istvánnal, Glüchlich Vilmmával, Pallavicini Györggyel, Hock Jánossal, Garbay Sándorral, Juhász Nagy Sándorral, Purjesz Lajossal, Landler Jenővel tárgyalt a köztársasági elnök.

Landler Jenő úgy nyilatkozott egy újságíróknak, hogy csak informatív beszélgetést folytatott Károlyi Mihály. Döntés csak a munkástanács ülése után várható. Ez az újabb ülés szerdán lesz.

A hadügyi és a belügyi tárca.

A polgári pártok hajlandók arra, hogy öt tárcát is átengednek a szociáldemokrata pártnak, azonban ragaszkodnak ahhoz, hogy a hadügyminiszter és a belügyminiszter a polgári pártok sorából kerüljön ki.

Berinkei Dénes igazságügyminiszter, akit Károlyi Mihály megbízott a miniszterelnökség ideiglenes vezetésével, ma tárgyalt azokkal a politikusokkal, akiket a köztársasági elnök kihallgatáson fogadott.

A Károlyi-pártból.

A Károlyi-pártban izzó a hangulat. Kíváncsi a megbízható magyar hősereget az ellenség előnyomulásának megakadályozására és a belső állami rend fenntartására. A pártból elkücszött Károlyi Mihály és eltávozik Hock János is. A párt azonban csak egy engedő Hock Jánost, ha őt az a nagy nemzeti érdek szólítaná el, hogy a békekonferencián képviselje az országot.

A pártvezér Lovász Márton lesz. Lovász személyében egyesülne a pártvezetőség a pártelnökséggel. Nagy György lesz az elnöktárs, Abraham Dezso alelnök.

Késik a válság megoldása.

Károlyi Mihálynál ma egész délelőtti voltak a kihallgatások. Egyik politikus a következőket mondta a helyzetről:

— Néhány napi halasztást fog szenvedni a kibontakozás. Ez a kihallgatás összefügg a Coolidge tanár vezetésével érkező, amerikai küldöttség jövetelével, melynek politikai missiója van. Az amerikai küldöttséggel való tárgyalások késleltetik pár nappal a válság megoldását, mely előtérrel érdeklődéssel tekint az egész országra.

Hadügyminiszter csak szociálista lehet.

A budapesti helyőrség 25.000 katonája nevében 1123 katonát ültet tarott, amelyen Pogány József, a katonatanács kormánybiztosa mondott nagy beszéde amelyben azzal vádolta meg a katonatanácsot, hogy ellenforradalmi célokat szolgál. Bizonyít

tékek vannak arra, hogy a hadügyminiszter éjnek idején fegyvereket vitessen a hadügyminiszterium épületébe.

Felbavastak a csapattestek által beküldött javaslatot, amely szerint a legénység és a tisztek maguk választják parancsnokukat, a hadügyminiszter rendeleteket csak a katonatanács hozzájárulásával adhat ki.

A kommunista párt viszont azt javasolta, hogy ezentul a teljes hatalom a katonatanácsé legyen.

E javaslatokat elfogadták. Határozatlant kimondották, hogy hadügyminiszter csak szociálista lehet.

A szociálista pártvezetőség a megegyezésért.

A szociáldemokrata párt vezetősége vasárnap este foglalkozott a politikai helyzet kon-

A románok átveszik az impériumot Kolozsvár és Kolozsmegye fölött.

Az erdélyi fő kormánybiztos lemondott. A románok megszállják Nagyváradot is. Szombathely várost délszlávok szállják meg. A csehek Bártfán és Kiszzebenben.

Kolozsvárról jelentik: Apáthy István erdélyi erdélyi magyar fő kormánybiztos szombaton este beadta lemondását a kormányban. Apáthy István tegnap meghívást kapott a VII. román hadosztály-parancsnoksághoz, ahol Lupu őrnagy fogadta és közölte vele, hogy ő is felelős az esetleges bolsevista mozgalmakért. E látogatás alkalmával szóba kerültek azok a esetlapoték, amelyek Egres községben folytak a lakosság és a román katonaság között. A fő kormánybiztos telefonon beszélt Bánffyhunyadon tartózkodó Kratochvíl ezredessel és elrendelte a román tisztek szabadon bocsátását.

A románok átveszik az impériumot.

Kolozsvárról jelentik: Szombaton délután 5 órakor a román katonaság egy be nem jelentett gyűlés miatt megszállotta a megyeházát. Miután igazolták, hogy a megyeházára összehívott választmányi gyűlés előzetesen be volt jelentve, a román katonaság elhagyta az épületet.

Este nagyobb számú román csendőrség érkezett Kolozsvárra.

A románok Kolozsváron és Kolozsmegyében átveszik az impériumot. A nagy szombati román kormányzótanács Kolozsvárra és a megyére külön kormánybiztost fog kinevezni. Az összehívott képviselők től ki fogják venni az esküt.

A románok közelednek Nagyváradhoz.

Nagybárod biharmegyei községbe, amely 40 kilométernyire van Nagyváradtól, egy román tiszti vezetésével szállásos csapat érkezett. Nagyvárad megszállását a hét végére tervezik a románok.

szolidaritásának kérdésével. Az értekezlet késő éjszaka ért véget. Megállapította a pártvezetőség, hogy a szociáldemokrata pártnak nem érdeke az, hogy teljesen szociálista kormány legyen, mert akkor a tulzók további követelésekkel lépnek fel. A pártvezetőségnek az a főrekvése, hogy a polgári pártokkal megegyező létesüljön. A béke érdekében hajlandó a szociálista párt a hadügyi tárcát a polgári párt kezében hagyni a belügyi tárcához azonban feltétlenül ragaszkodik.

Kettéválasztják a kultusztárcát.

Elhatározott dolog, hogy a vallás- és közoktatásügyi tárcát kettéválasztják. A közoktatásügyi tárcát Kunfi Zsigmond, a vallásügyi pedig Persián Ádám hírlapíró fogja kapni, a román káth. ügy kormánybiztosa.

Megszűnt a nemzetiségi miniszterium.

A forradalmi kormány által kreált nemzetiségi miniszterium ma megszűntette működését. A miniszterium ügyeit a jövőben a külügyi és a belügyi miniszterium között osztják meg.

A csehek Bártfán.

Eperjesről jelentik: Tegnap Bártfán nyolc cseh egy őrmester vezetésével megszállotta.

Kiszzebenben 10 cseh katona szállta meg tegnap délelőtti.

Lévát 5000 cseh katona szállta meg. A megszállás előtt a csehek fosztogatók, ezért a csehek rögtön kihírdették az ostromállapotot és rendet emeltek.

A délszlávok megszállják Szombathelyt.

Marburgból jelentik: A délszláv katonaság a legközelebbi napokban megszállja Szombathely várost.

Hivatalos jelentés.

A hadügyminiszterium sajtóosztálya a következő jelentést adta ki: A csehek Nagymihályföldről megszállották Szobránót és onnan tegnap bevonultak Ungárra. Kassa és Rimaszombat között Joisva felé tartanak, Murányig jutottak.

A szerbek lebélyegzik a pénzt.

A szerbek rendeletet adtak ki a megszállott területen, hogy csak a lebélyegzett osztrák-magyar bankjegyeket fogadják el. A 25 és a 200 koronásokat azonban nem bélyegzik le, azok érvénytelenek. Fölcsölitik a lakosságot, hogy bankjegyeit mielőbb bélyegtesse le, mert különben értéküket veszítik.

Angol megszállás Ausztriában.

Budapestről jelentik: Mint a Morgenpost bécsi tudósítója jelenti, az osztrák kormány sürgős kérelemmel fordult Anglia kormányához, hogy haladéktalanul szállja meg Ausztriát angol katonasággal, mert csak így lehet megakadályozni a kitörni készülő anarchiát.

Olasz ellenállás Fiumében.

Fiuméből jelentik: Az olaszok fegyveres ellenállásra készülnek a délszláv előnyomulással szemben. Fiuméba várják az orosz flotta egy részét is.

Memorandum Debreczről az antanthoz a Felvidék megmentéséért.

Az a nagyarányú mozgalom, mely Debrecenben megindult a Felvidék megmentéséért, erőteljes hullámokat vet szerte az országban. Vasárnap a „Pro Felvidék” egyesülés vezetőférfiai gyűlésre jöttek össze a büntetőjogi szeminárium-ban, amelyen Bernolák Nándor dr. egyetemi tanár mutatta be az entente-hoz intézendő emlékiratot, mely az érvek egész legiójával védi a magyar nemzet jogos igazságát.

Kifejti az emlékirat, hogy a fizikai erő hiányában a jogeszmé erejében bizva fordul Magyarország népe a művelt világhoz. Az entente becsülete fűződik a fegyverszüneti szerződés megtartásához, melynek 17. pontja kimondja, hogy a megszállandó területeken a magyar közgazdasági megmarad. A csehek a fegyverszüneti szerződést durván megsértették és az egész Felvidéket elfoglalták, lehetlenné teszik a magyar hatóságok működését. Intézkedéseik azt mutatják, hogy végleg beakarnak ott rendezkedni. A Felvidéken lakó magyarokat elzárták az ország más részén lakó hozzátartozóiktól. Az emlékirat aztán a történelmi jogról beszél, amely szerint a történelmi jogon sem követelhetik a csehek a Felvidéket. Az önrendelkezési jog sem tehető, mert a tótok többször kifejtették, hogy nem akarnak Csehországhoz csatlakozni. Magyarországnak, mondja a memorandum, nem kell a keleti Svájc, hanem a töretlen egységes Magyarországot akarja fenntartani. A csehek imperializmusa egész Európára veszedelmet jelent, nagyobb, mint a régi cári orosz imperializmus. Gazdasági okokból sem követelhetik a csehek a Felvidéket, mely az ország többi részével egy egészet jelent.

Befejező részében azt mondja a memorandum:

Magyarország hajlandó belemenni, hogy valamelyik nagy nyugati néphez csatolják sorsát, de sohasem tudná elviselni, hogy egy kisebb nép kulturája és önkénye alá helyezze.

A memorandumot a gyűlés lelkesedéssel elfogadta és elhatározta, hogy francia nyelven megküldik az entente államaihoz a megszálló csapatok francia tisztjeihez és Vyx alezredesnek.

Majd tárgyalt a gyűlés arról, hogy miként lehetne a megszállott területet magyarságával az érintkezést fenntartani.

Megbízták Bernolák Nándor egyetemi tanárt, hogy Vyx alezredeshez és kérje meg arra, fel utasítsa a cseheket, hogy a vasut és a forgalmat az ország többi részével engedjék meg.

Statárium Ujfehértón.

Rend van Tiszadobon.

Tegnap este a debreceni karhatalmi parancsnoksággal Ujfehértóról közölték, hogy a nagykarolyi nemzetörparancsnok, melynek kerületébe a község tartozik, Ujfehértóra felsőbb jóváhagyással elrendelte a statáriális eljárást, vaglás, fosztogatás és lopás büneseteire.

Erre az erőes lépésre adott okot, hogy Ujfehértón mindezekig nem tudták a közbiztonságot teljesen helyreállítani. Legutóbb a megbízható lakosság kebeléből polgárfőrség alakult és erős nemzetőri csapatot is szerveztek. Minthogy a rend csak félig-meddig állott helyre, nyultak aztán most a legerélyesebb eljárásához, a statárium kihirdetéséhez.

Tiszadobról, hol Andrassy Gyula gróf kastélyát fosztották ki, egnap megnyugtató hírek érkeztek. A kiküldött karhaalom teljesen megfékezte a rendzavarókat és helyreállította a rendet. A kastélyból elhurcolt értékeket felkutatják és visszaszállítják. A kastély rendkívül sokat szenvedett a fosztogatóktól és sok műkincs pusztult el közöttük világhírű Van Dyck

és Rubens festmények. Minden intézkedés megtörtént, hogy hasonló esetek elő ne forduljanak.

A szociáldemokrata párt köréből.

A szociáldemokrata párt végrehajtóbizottsága ma délután 6 órakor fogja ülést megtartani a szokott helyen.

A debreceni Munkás Tanács ma, kedden este 8 órakor rendkívüli ülést tart a Munkás otthon disztermében (Margit-fürdő).

A debreceni közalkalmazottak ma, kedden délután 5 órakor gyűlést tartanak a városbába disztermében. A központi kiküldött utazási akadályok miatt nem jöhet.

A munkácsi gőzműsodák, vegytisztító káncsai és mungásodák holnap, szerdán este 8 órakor értekezletet tartanak a Kosuth-utca 11. sz. alatti Munkás-otthonban.

Színház.

MŰSOR:

A Csokonai-színházban:

Szerdán C. bérlet. Cselekmény.

Csütörtökön A) bérlet. Hóvirág, operett.

Pénteken: B) bérlet. Hóvirág.

Szombaton délután: Tul a nagy Krivánon.

Szombaton este: C) bérlet. Hóvirág.

Vasárnap délután: Tiszpurák a zárdában.

Vasárnap este: Hóvirág.

A Vig-színházban:

Szerdán: Hóvirág, operett.

Csütörtökön: Urasági inas kerestetik, bohózat, bemutatás.

Pénteken: Urasági inas kerestetik.

Szombaton délután: Császár katonái.

Szombaton este: Urasági inas kerestetik.

Szombaton este: Urasági inas kerestetik.

Vasárnap délután: Ezred apja, énekes vig.

Vasárnap este: Urasági inas kerestetik.

Hóvirág. Hétfőn este volt a bemutatás előadás Benatzky és Práger operettjének, a Vig-színházban. Az új operett cselekménye az unalomig elcsépelet udvari milienben játszódik, ami különben nem volna megbocsáthatatlan, ha új ötletek tennék érdekessé a történetet. Azonban különben, akik egy kis hangulatát és szentimentalizmussal is megelégszenek, elszórakozhatnak a Hóvirágon. A szentimentális jelenetekhez hangulatos, meleg muzsika simul, a friss tempójú zene azonban oly kevés a partitúrában, hogy betételt kellett kibővíteni. Eppen mert a szentimentális romantika dominál a Hóvirágban: a rendezésnek is aprólékos gondossággal kellett volna ehhez szimulnia. A címszerepelt Zöldhelyi Anna játszotta. A hangulatok átérzésének melegsége sugárzott játékból, amellyel — nem egészen hozzáillő egyénisége dacára is — kedvessé, romantikussá tudta színezni Hóvirágot. Pompás, mulattató figurát formált Remete Géza az uralkodó hercegből. Sereg Marosa, Kramer színész szerepét temperamentummal, vevvel játszta meg. Káldor Dezső a kamaranékes szerepében játszott szép sikerrel. Daka Anna és a többi epizodszereplők is igyekezettel segítettek elő az összjátékot.

Gombaszögi Frida állapota javul. Budapestről jelenti tudósítónk, hogy Gombaszögi Frida színész állapota lényegesen javul és dr. Hutil orvostanár reméli, hogy mielőbb visszamehet a színpadra.

Ördög vigjáték kerül ma este színre B) bérletben a Csokonai-színházban.

Hóvirág. A Vig-színház tegnap, a bemutatás rendkívül sikeresen operett, a Hóvirág ma este kerül másodszor színre a Vig-színházban.

Urasági inas kerestetik, vigjáték csütörtökön kerül bemutatásra a Vig-színházban. Főbb szerepeket játszanak Borosnyai Kató, Szemere Nelli, Szigeti Ida, Oláh Ferenc, Kiss Ferenc és Párkány.

Bihari Ákos szerződötése. Bihari Ákos, az országos nevű hős és szerelmes szí-

nész Heltai igazgató január 16-tól kezdődőleg szerződötette társulatához.

A művészeti diadalutja. (Lehár-film az Apollóban.) Ebben a szerelmi drámában Lehár Ferenc személyesen játssza el a darab egyik főszerepét. Ma utoljára mutatja be az Apollóban.

A vörös kérdőjel. A pesti hírlapban megjelent rendkívül érdekes regény után készült ez a film. Ma közkívánatra mutatja be az Urania.

Megszálló csapatok a debreczeni üzletvezetőség területén.

Az ukránok térfoglalása.

A debreceni üzletvezetőség forgalmát a szénhiányon kívül újabban még az ellenséges megszállás is erősen megbánítja és korlátozza. Jelentés érkezett, hogy a csehek tegnap már Csapton keresztül egész Siamkig mentek fel két páncélvonaton. Az ukránok viszont Rahót szállítják meg és bevonultak Körösmezőre is. Reguláris csapatok jöttek. Az ukránoknak az a szánékuk, hogy Munkácsot elérjék, az üzletvezetőség beérkezett jelentések szerint az ukránok felajánlották, hogy adnak olajat és általában magatartásuk nem olyan ellenséges, mint a cseheké.

A debreceni karhatalmi parancsnokság vasárnap éjjel kapta az első jelentést, hogy az ukránok átjöttek a határon és bevonultak Körösmezőre. Karhatalmat is kértek azonban erre nézve a hadügyminisztérium intézkedését várják. A 39. gyalogezred századai vasárnap óta készültségben vannak és szó van arról is, hogy esetleg a Varga-különítményt vezénylik a demarkációs vonal megvédésére. Máramarossziget megszállása csap napok kérdése.

A debreceni üzletvezetőségnek a megszállott részekben óriási anyagkészletei voltak, melyeknek nagy részét sikerült is megmenteni. Percsenyiből ugyiszólván az utolsó pillanatban sikerült megszerezni ezer darab talpát elküldíteni. Az idő rövidsége miatt azonban a megszálló csapatok elől mintegy 120 waggont nem tudtak már elhozni.

Ipartestület közleményei.

A debreceni bádigos és szerelő munkások 14-én este 7 órai kezdettel értekezletet tartanak Kossuth-u. 11. sz. alatti helyiségükben.

Ács, kőműves és kőfaragó mesterek gyűlése. Felhívást 10 órai tartandó szakcsztályi ülésen a tárgy fontosságára való tekintettel az ipartestület tanácstermében okvetlen megjelenni sziveskedjenek Tárgy: A munkásokkal kötendő kollektív szerződés megállapítása.

Iparosok figyelembe! Mindazon iparosok kik a kormány által nyújtott kölcsönt igénybe venni óhajtják, az alábbi sorrendben jelentkezzenek: kedden férfi és női szabók, kalaposok; csütörtökön: kovács, kerégyártók, szíjgyártók; pénteken: asztalos, kesztergályosok; szombaton: ácsok, kőművesek, kőfaragók és vasárnaptól kezdve egyéb, itt fel nem sorolt iparágak.

A fodrász szakosztály választmányát szerdán délután 4 órakor tartandó értekezletre ezennel meghívja az elnökség.

Hentes mesterek gyűlése. Felhívásnak az összes hentes mesterek hogy csütörtökön délután 4 órakor az ipartestület tanácstermében tartandó szakcsztályi gyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Elnökség

